

Citeam recent într-un amplu articol de sinteze și avertismente medicale, tipărit în „România literară”, că televizorul este, alături de automobil, o cauză feroce (produsă de civilizația modernă) a sedentarismului, care, la rîndul lui, este, alături de surmenaj și supraalimentație, o cauză tragică a necruțătoarelor boli de inimă... Prin urmare, mai dezlipiți-vă, oameni ai secolului 20, de cutia perfidă care distribuie ilenevie în masă. sedentarism și atacuri de cord!

Nu, răspund telefanaticii, mai bine să murim de inimă, decît să nu știm ce se petrece în lume, mai bine să murim mai devreme, decît să murim proști, ignoranți, departe de cultură, departe de telegurnal, de John Steed și de Sanda Tăranu! Unii telefili pretind chiar că acuzația adusă televizorului este un truc al medicinei coteropane, neputincioasă în fața valului de accidente cardiace, incapabilă să explice de ce oamenii nu mai mor de holeră și ciumă, ci de infarct miocardic... Și au găsit un vinovat: televizorul. Fiindcă te obligă la sedentarism. Dar cartea, cinematograful, teatrul, ziarele nu au oare același efect? Doar nu citim făcînd gimnastică suedeză, nu facem cros în sălile de cinematograf și nu doborîm copaci în sălile de teatru. Iar toate astea, teatrul, cartea, cinematograful, muzica (fiindcă, sincer vorbind, nici în sala Ateneului român n-am văzut melomani făcînd judo...) sînt ceva mai vechi decît țapul ispășitor al civilizației moderne — televizorul.

Acestea ar fi deci, în mare, punctele de vedere ale detractorilor și fanaticilor televiziunii.

Ce poziție are, în disputa de față, cronicarul de televiziune? Noi, cronicarii, sîntem gata să murim în fața televizorului, așa cum a murit bătrînul Leonida pe cîmpul de luptă, așa cum a murit bătrînul Molière pe scenă, sau bătrînul Scott printre gheturile polare... Știm și noi, oamenii moderni, să ne sacrificăm, știm și noi, telecronicarii, să murim la datorie! Dar pentru ce? Pentru niște cîntece fără cap și fără coadă, pentru niște voci alterate de gripă sau de bere rece, pentru o tocătură de melodii și texte, masacrate de cea mai răspîdită categorie de inamici ai bunului gust — superficialii, pentru niște conferințe somnolente de cite trei sferturi de oră, pentru un film prăfuit scos de la naftalină, pentru niște poezii recitate ca la serbările din școala primară, cînd îi podidesc pe părinți lacrimile estetice? Pentru ce să mori? Pentru un Rocambole desuet și plicticos, ca o zi ploioasă de toamnă, pentru eroul „ale cărui aventuri erau citite cu sufletul la gură” (ne asigură Programul de radio-televiziune)... în secolul trecut? Iar să ne mutăm în secolele trecute? Poate că domnii, care s-au gîndit cu atîta respect la Rocambole, și l-au făcut erou la televiziune, au avut în vedere publicul dezabuzat și angoasat de aiurea, sătul de excesul de erotism și gaze de eşapament, predispus la o precară evaziune în evul caleștilor, al balurilor mascate și al malacofului... Poate că și la noi le-or fi plăcînd unora intrigile de salon, fandările pe masă și crinolinelile. Dar, jur, nu merită să mori pentru asta! Sigur, să ne deconectăm, dar să nu ne pierdem umorul luînd în serios toate scamatoriile cu joben și perucă. Dacă e să ne crească concentrația de colesterol în sînge, măcar să știm pentru ce, să ne jertfim pentru frumos, pentru înțelepciune, pentru știință, pentru cunoașterea de univers și de noi înșine. Dar datoria este datorie, luptă și pentru cauze pierdute, riști și înfrîngerii, treci cu vederea și păcălelile de 1 aprilie, și pe acelea de 2 aprilie, 3 aprilie, 4 aprilie...

Există însă și satisfacții, și motive de meditație, și zone de interes artistic, și zone de interes intelectual, și zone de interes politic, și zone de divertisment autentic, și viață, și ficțiune, și dramă, și haz. Așadar, televizorul nu e chiar sinucidere curată, cum ar vrea parcă să insinueze coterologii. Așadar, îndeplinim o datorie uneori plăcută.

Chiar dacă, de pildă, nu avem nici o înclinație pentru biologie, care pentru noi, profanii, este la fel de aridă și de opacă precum calculul diferențial, nu putem să nu rămînem, cu riscul depunerii de grăsimi pe pereții arterelor, în fața televizorului, cînd se transmite emisiunea consacrată bioritmurilor. Nu putem să nu urmărîm cu interes expunerea cu privire la ceasornicele biologice făcută de un fin poet și pictor, de un veritabil savant, care se numește Alexandru Lungu.

Chiar dacă nu avem altă legătură cu apa decât că o bem și ne spălăm cu ea, nu putem rămâne indiferenți la pasiunea extraordinară, atât de omenească și totuși atât de neobișnuită, pe care o pune în fiecare frază dedicată profesiei sale, inginerul, profesorul, savantul Dorin Pavel. Este imposibil să nu admirăm căldura acestui om, care se ocupă de 50 ani de utilitatea apei, tineretea acestui profesor de 70 ani, dragostea lui pentru muncă, bucuria de a dăruí mereu, patriotismul sincer, satisfacția de a transmite tinerelor generații ștafeta științei. Dacă nu exista hulitul și iubitul televizor, mulți dintre noi n-am fi știut poate niciodată că există, și cum arată la față, acest admirabil om, ce gândește el despre apă, despre hidrocentrale, despre studenții, despre experiență, despre muncă.

Dacă nu exista televizorul, mulți dintre noi n-am fi știut, poate niciodată, de ce părinții noștri se dădeau în vînt după romanul *Rebecca*, în timp ce noi preferăm *Kafka* și *Faulkner*.

Dacă nu exista televizorul, mulți dintre noi n-am fi știut, poate, cum s-a născut neorealismul italian, și cît datorează această școală cinematografică lui *Visconti*.

N-am fi știut poate nici cum arată *Australia*, nici cum joacă fotbal olandezii din orașul lui *Erasmus*, nici cum se înfățișează localitățile eliberate de armata română acum 25 de ani, nici cum s-a produs victoria asupra fascismului, n-am fi văzut, poate, nici spumoasa comedie a lui *Anatole France*, prelucrată după o străveche farsă anonimă, nici, nici, nici... Și toate acestea, într-o singură săptămînă.

Parcă nu ne mai sperie, totuși, atât de tare teribilul colesterol...

PINĂ LA APARITIA unor personalități în interpretarea muzicii ușoare la noi, cred că actorul de teatru are un rol deosebit în ceea ce s-ar numi descoperirea stilului de interpretare. Cu mai mari sau mai mici calități vocale, actorii aduc totuși un stil, o formulă, o personalitate interpretativă, un relief... Mă gîndesc la excelențele emisiunii realizate de regizorul Alexandru Bocăneț cu Dan Tufaru, Florian Pittiș, și Anda Călugăreanu, emisiuni în care, prin remarcabilul talent scenic al celor doi actori, ca și prin neașteptatele însușiri actoricești ale cîntăreței Anda Călugăreanu, muzica ușoară devine spectacol autentic, artă dinamică, comunicare complexă... Așadar, nu strică niciodată această infuzie de experiență și de vocație scenică...

POT EXISTA PUNCTE de vedere diferite sau chiar opuse cu privire la o carte, un spectacol, o expoziție, un film, un fenomen artistic. Ce este mai interesant decât o confruntare la televiziune, pe marginea unui subiect care suscită opinii contradictorii? Dialogul este, cred, cea mai telegenică modalitate critică. Ceea ce nu prea reiese din emisiunile culturale, a căror unică pasiune pare a fi aceea a didacticismului. Și totul ar fi atât de simplu! Doi critici care au scris două cronici diferite (ca apreciere de valoare) asupra unei cărți, unui spectacol etc., pot fi invitați să-și confrunte părerile în fața spectatorilor. Vom urmări astfel logica în mișcare, gîndirea activă, dialectica actului critic, secretele judecării de valoare, și nu pur și simplu descrierea unor puncte de vedere...

Dumitru Solomon

„Bravul soldat Svejk” dramatizare după Hasek în interpretarea Teatrului Maghiar de Stat din Timișoara. Regia: Cseresnyes Gyula; decoruri: Kazinczy Gabor.

